

[\(/\)](#) [Svet \(/sr/rubrika/1/Svet\)](#) [Politika \(/sr/rubrika/2/Politika\)](#) [Društvo \(/sr/rubrika/3/Drustvo\)](#) [Pogledi \(/sr/rubrika/4/Pogledi\)](#)

[Hronika \(/sr/rubrika/5/Hronika\)](#) [Ekonomija \(/sr/rubrika/6/Ekonomija\)](#) [Kultura \(/sr/rubrika/7/Kultura\)](#) [Srbija \(/sr/rubrika/9/Srbija\)](#)

[Beograd \(/sr/rubrika/10/Beograd\)](#) [Sport \(/sr/rubrika/8/Sport\)](#) [Region \(/sr/rubrika/29/Region\)](#) [Sve](#)

[Kulturni dodatak \(/sr/rubrika/22/Kulturni-dodatak\)](#)

Vizuelni rebusi Ilije Bosilja

Autor: Borka Božović | petak, 08.01.2010. u 22:00

Maње poznati radovi Ilije Bosilja od utorka biće izloženi u beogradskoj galeriji „Хаос“

Početna (/) / Kultura
([/sr/rubrika/7/Kultura](#)) /
([/sr/rubrika/22](#))

POVEZANE TEME

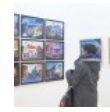
[slikarstvo \(/sr/tags/articles/455/slikarstvo\)](#)

([/sr/clanak/400712/Slikarski-
ratni-dnevnik](#))

([/sr/clanak/400602/Stvaralastvo-
ratom-inspirisano](#))

([/sr/clanak/400478/Beograd-
na-vodama](#))

([/sr/clanak/400439/Ruski-
akademici-stvarali-na-
Zlatiboru](#))

([/sr/clanak/400415/Harmonija-
ispod-srca](#))

Namera i trud predsednice Fonda Ilija & Mangelos Ivane Bašičević da i crtački opus svoga dede Ilije Bosilja, nedovoljno poznat, sve one radove na papiru: crteže, gvaševe, akvarele, iznese na svetlo dana i nanovo nas stavi u dijalog sa tim uzbudljivim delima, uz tek objavljenu monografiju *SvetpoIliji*, gde su, pored slika, reprodukovani i neki crteži sa predstojeće izložbe u *Haosu* – svakako je za poštovanje. Pomenuta monografija obuhvata više tekstova značajnih autora i daje novi osvrt na snažni nezavisni duh ovog još uvek nam nedokučivog stvaraoca. Iako je to logična i legitimna želja, ona je, rekla bih, sasvim u skladu sa porodičnim osobinama Bašičevića: sa upornošću, istrajnošću, doslednošću, nalik nekoj vrsti zaveta. A nova recepcija Bosiljevog stvaralaštva je neophodna da bi se još jednom istakao značaj njegove posebnosti i originalnosti.

O slikarskom radu samoukog šidskog seljaka pisano je mnogo. Raznim povodima. Pošto je reč o pojavi koja nije korespondirala sa uobičajenim i konvencionalnim obrascima naivne umetnosti, o pojavi koja se uzdigla iznad tog standarda i stvorila istinski savremen i moderan likovni svet, ta pojava, odnosno Ilija Bosilj, postao je neobičan slučaj u našoj savremenoj likovnoj umetnosti. Bez prethodnika i sledbenika, on je potvrdio tezu da je umetnost stvar instinkta, pre svega, a ne škole; da je umetnost proizvod potisnutih nagona i nekih neostvarenih i različitih emocija, stvar trenutne inspiracije i situacije, da zavisi od snage fantazije i pojedinačnog osećaja u transponovanju duhovnih sadržaja u likovni govor ili od talenta pomeranja svakodnevene, uobičajene percepcije ka nečem uzvišenom. Kako se zapravo to desilo?

Danas kada se toliko raspravlja o kontekstu u kome se umetnost stvara ili dovodi u vezu sa okolnostima, za Iliju Bosilja neki od kritičara tvrde da kontekst nije presudan, iako se, po meni, ni taj nivo ne sme zanemariti. Podsetimo li se na Ilijin prezir prema umetnicima, dok se bavio mukotrpnim težačkim poslom, teško ćemo odgonetnuti šta ga je zapravo nateralo da počne da crta, slika i stvara jedan posve drugačiji svet, šta ga je nateralo da postane umetnik i jedinstveni, neponovljivi „proizvođač simbola”. Možda je ta nova praksa bila sredstvo da se prevlada nepravda, savlada sudbina, nadvlada svet. Možda inat i uteha ili samo nova mogućnost za rad, a možda je dugo sazrevala odluka da bi u jednom trenu postala opsesija, nasušna potreba, nova religioznost. Po nekima je to i mogući rivalitet sa sinom preko koga je i došao u doticaj sa slojevima kulturnog nasleđa i brojnim stvaraocima sa umetničke scene. No, sličnog primera od Ilijinog nema. Represivni postupak države (u nizu koje je ovaj Šidanin preživio tokom svoga života) – oduzimanje zemlje – odjednom i neočekivano uvodi u svet umetnosti jednog skroz apartnog stvaraoca kakav je Ilija Bašičević i tu se ne završavaju nespornosti. Kakva sreća za umetnost! Kakva slučajnost! Ne, nije slučajnost. Reč je o slikarskoj pojavi *sui generis*.

Od prvog crteža, gvaša, uljane slike na najrazličitijim podlogama: papiru, kartonu, dasci, nameštaju, vreći, platnu, zidu, lesonitu, pluti, školskim sveskama, koricama knjiga, novi posao postaje strast, opsesija, religiozni zanos, sažvljenost. Ilija stvara danonoćno, s puno energije, iako u poodmaklim godinama, svojevrsan svet, svoju Ilijadu, svoju planetu, svoj univerzum. I kada mu sin, istoričar umetnosti, teoretičar i sam umetnik – Dimitrije Bašičević Mangelos – uništava neke od prvih radova, smatrajući ih neuspehim i ružnim, Ilija tvrdoglavo nastavlja u svom stilu, kreirajući drugačiju realnost. Ne pristaje na kolebanja početnika, svestan je vlastite individualnosti ali i svestan kraja svoga zemaljskog trajanja. Uhvatio se u koštac sa svojim unutrašnjim stanjima i vizijama, svojim predstavama o postanju, stradanju, životu, egzistencijalnim suštinama, džiguraškom okruženju, mitologijama, sa likovima iz Biblije, istorije, figurama kao svojim šifrovanim simbolima, infantilnim oblicima, heraldičkim znacima, s prizorima neprepoznatljivim i neovozemaljskim, s arhetipskim predstavama, s nedokučivim tajnama izmišljenog i izmašanog sveta, sveta po Iliji.

(/slika2)Iako nikada nije uživao zvaničnu podršku kao brojni drugi, tada u trendu, „naivci”, likovno delo šidskog seljaka nailazi na izvanredan odjek od samog početka i sticajem nekih srećnih okolnosti Ilija Bašičević Bosilj postiže veoma rano međunarodnu reputaciju. Više je cenjen u svetu nego u sopstvenoj zemlji ali to je skoro pravilo za one koji su izražene individualnosti, koji iskorače i ne uklapaju se u osrednjost i koji imaju prezir prema vlasti.

U njegovom celokupnom opusu prisutne su teme iz istorije, mitologije, narodnih pesama i predanja, epova, biblijske teme i one iz savremenosti, a radene su u više ciklusa i uvek bez patetike, s nekom radošću, igrom i dubokim smislom.

(/sr/clanak/400645/Kultura/Zanos-jaci-od-pameti)

(/sr/clanak/400208/Kultura/Ravno-dusno-do-Kosova)

(/sr/clanak/399781/Kultura/Ne-poznajem-nijednu-slabu-zenu)

(/sr/clanak/399330/Kultura/I-roboti-izazivaju-saosecanje)

(/sr/clanak/398907/Kultura/Nadohvat-ruke)

(/sr/clanak/400815/Erdogan-Clanstvo-u-EU-za-Tursku-je-i-dalje-strateski-cilj)

Isto je i sa radovima na papiru, crtežima grafitnom ili hemijskom olovkom, gvaševima ili akvarelima, koji su mu često bili prvo razmišljanje, predložak za sliku, ali i posve samostalne kreacije. Linija kod Bosilja je dečji precizna, valovita, katkad usporena, nevesta, katkad impulsivna, uskovitlana, hitra. Češće svedena na sasvim jednostavan, infantiln oblik, heraldički znak. Figure i ljudi i životinja su dvodimenzionalne, statične, bez prostornog iluzionizma, lebde, ne dodiruju se, skoro obavezno dihotomne, s dva lica, dvoglave, dvolične, kakav je u svojoj suštini i ambivalenciji i sam čovek. Metafora večite borbe dobra i zla i dvoličnosti u svakom biću, ljudskom pa i životinjskom, našla je utočište u likovnom postupku jednog autodidakta. A boja, na slikama i akvarelima, iako nasumice odabrana, veoma je promenljiva, odaje poseban osećaj, poput onog koji su imali fovisti ili „primitivni” i uspostavlja zanimljive, zvučne pikturalne harmonije.

U čemu se, zapravo, oseća ili bazira Bosiljeva modernost koja se toliko razlikuje od naivističke koncepcije brojnih drugih pobornika te umetnosti? Simbolizam i morfologija Ilijinih radova doprineli su da ih čitamo i doživljavamo kao izraz modernosti. Tretman prostora, dvodimenzionalnost figura, zvučnost kolorita, svođenje formi na znak – sve to je učinilo da njegovo delo pronađe posebne puteve i danas se njegove slike nalaze u brojnim kolekcijama širom sveta.

Ako posegnemo za tumačenjem simbola u njegovom delu, onda vidimo da je u pitanju krajnje svedena i pročišćena simbolika, u pojedinim delima i veoma kompleksna. Tvorio je Ilija lično bajkovito carstvo u kome su figure sa alegorijskim funkcijama, kao univerzalni, šifrovani simboli. Stvarao je svojevrstne piktograme u kojima je nemoguće otključati one najdublje skrivene tajne. Možemo, možda, razumeti zašto Ilija često crta i slika, na primer, ptice ili ključeve. Ptice su izazovne po svojim različitim oblicima ali one personifikuju slobodu kretanja, one mogu da lete, da odlepršaju, mogu da nagoveste, donesu vest, mogu da lebde – uvek su slobodne. Ključevi su istovremeno i sprave za otvaranje i cvetovi i ornamenti. Oni su čuvari tajni, svega što Ilija nije želeo da obznani i što nas do danas intrigira u njegovom delu. Dok crta svoje ptice, anđele, spodobne, neobične ljudske i životinjske figure i tako projektuje svoju svest, misli, namere, osećanja, ironične stavove i duhovite komentare, Ilija se služi različitom vrstom simbola. Ponekad i sami naslovi njegovih radova osvetljavaju njegove skrivene misli, a ponekad Ilijini vizuelni hijeroglifi sublimiraju ideju, transformišući materijalno u duhovno, umne meditacije u izuzetno likovno delo, u originalni likovni doživljaj.

Složimo li se s mišljenjem da je Ilija Bosilj „temeljna anomalija u modernoj umetnosti”, što je prilično lako dokazati, onda bi trebalo da istaknemo i koliko je on poseban, koliko je njegov naivistički ekspresionizam jedinstven i zašto on spada u red vrhunskih umetničkih vizionara, zašto je moderan a ne „naivan” slikar i koliko je doprineo svojim radovima traganju za samom prirodom umetnosti.

Komentari 0

Komentar...

[\(/sr/clanak/400814/Posle-19-godina-voz-ponovo-presao-Zezeljev-most\)](/sr/clanak/400814/Posle-19-godina-voz-ponovo-presao-Zezeljev-most)

[\(/sr/clanak/400811/Sport/Krstajic-Kod-nas-je-najvazniji-rezultat-sve-ostalo-nebitno\)](/sr/clanak/400811/Sport/Krstajic-Kod-nas-je-najvazniji-rezultat-sve-ostalo-nebitno)

[\(/sr/clanak/400808/Proseca-januarska-neto-plata-u-Srbiji-50-048-dinara\)](/sr/clanak/400808/Proseca-januarska-neto-plata-u-Srbiji-50-048-dinara)

[\(/sr/clanak/400807/Od-maja-zamrzavanje-embriona-o-trosku-drzave\)](/sr/clanak/400807/Od-maja-zamrzavanje-embriona-o-trosku-drzave)

[\(/sr/clanak/400806/Navijacu-Partizana-treci-put-smanjena-kazna-za-ubistvo-Tatona\)](/sr/clanak/400806/Navijacu-Partizana-treci-put-smanjena-kazna-za-ubistvo-Tatona)

[\(sr/clanak/400805/Vulinu-i-Vukosavljevicu-zabranjen-ulazak-na-Kosmet-policija-na-Jarinju-ceka-Durica\)](#)

[\(sr/clanak/400804/Vucic-Luterotiju-o-neodrzivom-stanju-dijaloga-Beograda-i-Pristine\)](#)

Meni

[Svet \(/sr/rubrika/1/Svet\)](/sr/rubrika/1/Svet)

[Politika](/sr/rubrika/2/Politika)

[\(/sr/rubrika/2/Politika\)](/sr/rubrika/2/Politika)

[Društvo](/sr/rubrika/3/Drustvo)

[\(/sr/rubrika/3/Drustvo\)](/sr/rubrika/3/Drustvo)

[Medicina](/sr/rubrika/1071/Medicina)

[\(/sr/rubrika/1071/Medicina\)](/sr/rubrika/1071/Medicina)

[Treće doba](/sr/rubrika/1072/Trece-doba)

[\(/sr/rubrika/1072/Trece-](/sr/rubrika/1072/Trece-doba)

[doba\)](/sr/rubrika/1072/Trece-doba)

[Pogledi](/sr/rubrika/4/Pogledi)

[\(/sr/rubrika/4/Pogledi\)](/sr/rubrika/4/Pogledi)

[Među nama](/sr/rubrika/1070/Medu-nama)

[\(/sr/rubrika/1070/Medu-](/sr/rubrika/1070/Medu-nama)

[nama\)](/sr/rubrika/1070/Medu-nama)

[Hronika](/sr/rubrika/5/Hronika)

[\(/sr/rubrika/5/Hronika\)](/sr/rubrika/5/Hronika)

[Poligraf](/sr/rubrika/1074/Poligraf)

[\(/sr/rubrika/1074/Poligraf\)](/sr/rubrika/1074/Poligraf)

[Ekonomija](/sr/rubrika/6/Ekonomija)

[\(/sr/rubrika/6/Ekonomija\)](/sr/rubrika/6/Ekonomija)

[Kultura](/sr/rubrika/7/Kultura)

[\(/sr/rubrika/7/Kultura\)](/sr/rubrika/7/Kultura)

[Kulturni dodatak](/sr/rubrika/22/Kulturni-dodatak)

[\(/sr/rubrika/22/Kulturni-](/sr/rubrika/22/Kulturni-dodatak)

[dodatak\)](/sr/rubrika/22/Kulturni-dodatak)

[Srbija](/sr/rubrika/9/Srbija)

[\(/sr/rubrika/9/Srbija\)](/sr/rubrika/9/Srbija)

[Beograd](/sr/rubrika/10/Beograd)

[\(/sr/rubrika/10/Beograd\)](/sr/rubrika/10/Beograd)

[Sport](/sr/rubrika/8/Sport)

[\(/sr/rubrika/8/Sport\)](/sr/rubrika/8/Sport)

[Region](/sr/rubrika/29/Region)

[\(/sr/rubrika/29/Region\)](/sr/rubrika/29/Region)

[Mozaik](/sr/rubrika/30/Mozaik)

[\(/sr/rubrika/30/Mozaik\)](/sr/rubrika/30/Mozaik)

[Potrošač](/sr/rubrika/498/Potrosac)

[\(/sr/rubrika/498/Potrosac\)](/sr/rubrika/498/Potrosac)

[Magazin](/sr/rubrika/396/Magazin)

[\(/sr/rubrika/396/Magazin\)](/sr/rubrika/396/Magazin)

[TV revija](/sr/rubrika/1060/TV-revija)

[\(/sr/rubrika/1060/TV-](/sr/rubrika/1060/TV-revija)

[revija\)](/sr/rubrika/1060/TV-revija)

[Riznica](/sr/rubrika/1069/Riznica)

[\(/sr/rubrika/1069/Riznica\)](/sr/rubrika/1069/Riznica)

[Tema nedelje](/sr/rubrika/1073/Tema-nedelje)

[\(/sr/rubrika/1073/Tema-](/sr/rubrika/1073/Tema-nedelje)

[nedelje\)](/sr/rubrika/1073/Tema-nedelje)

Linkovi

[Pretraga \(/sr/pretraga\)](/sr/pretraga)

[Vremenska prognoza](#)

[Verski kalendar](#)

[Prijava na Bilten](#)

Linkovi

[ARHIVA](#)

[\(/SR/CLANCI/ARHIVA\)](#)

[IMPRESUM](#)

[\(/SR/STRANICA/1/IMPRESUM\)](#)

[O NAMA](#)

[\(/SR/STRANICA/4/O-NAMA\)](#)

[KONTAKT](#)

[\(/SR/STRANICA/5/KONTAKT\)](#)

[PRETPLATA](#)

[\(/SR/STRANICA/2/PRETPLATA\)](#)

[OGLAŠAVANJE](#)

[\(/SR/STRANICA/3/OGLASAVANJE\)](#)

[PRAVILA KORIŠĆENJA](#)

[\(/SR/STRANICA/6/PRAVILA-](#)

[KORISCENJA\)](#)

[BIZNIS KLUB](#)

[\(/SR/CLANCI/BIZNIS-KLUB\)](#)